

Tänk på att
träna många
inkallningar
utan någon
störning.

Lös och ledig – eller bara lös?

En hund som kan vara lös i de flesta sammanhang gör i regel hundägarens vardag väldigt enkel. Samtidigt ökar chansen för att hunden får ett gott hundliv genom att den får röra sig fritt och naturligt och själv kan reglera när den vill gå sakta och nosa, springa över ett fält, eller trava målmedvetet i raskt tempo. Åtminstone i de fall då den är lös och "ledig".

TEXT: JENNY WIBÄCK FOTO: ISTOCK PHOTO

VARFÖR SKA DIN HUND GÅ LÖS?

Det självklara svaret på denna fråga är förhoppningsvis "för hundens egen skull". Men det finns många hundar som förvisso ofta går okopplade, men som endast får röra sig inom en viss radie från ägaren, som aldrig får springa ut på fälten, eller som tidigt fått lära sig att det inte är okej att stanna och nosa på eget bevåg. Att kopplet inte sitter på spelar ingen större roll för hundens frihetskänsla och möjlighet att göra "hundiga" saker, för den är ändå begränsad genom alla förbud. Kanske så till den grad att den hade känt sig mer fri och ledig med kopplet på. Å andra sidan finns det hundar som blir väldigt stressade just av koppel och halsband och då kan ett lösgående med restriktioner ändå vara det bästa alternativet för hunden.

Om hunden inte är lös för sin egen skull, kan det handla om bekvämlighet hos ägaren, som slipper hålla i koppel, eller kanske om prestige. Det senare är viktigt att vara uppmärksam på inför träning och beslut om vilka sammanhang du tänker dig att din hund ska vara lös. Vi människor kan vara löjligt fåfänga ibland och inte sällan är det en så enkel aspekt som att "de andra hundarna var ju lösa" som gör att vi sätter både oss själva och våra hundar i riktigt dumma situationer.

HUR TRÄNAR VI?

En del hundar är väldigt följsamma av naturen och kräver knappt någon träning alls när det gäller att hålla sig i närheten och springa till den som kallar. Andra kan ha egenskaper som stark självständighet, viltintresse eller rädslor som gör att det krävs enorma tränarinsatser för att ha hunden lös ens i de lugnaste omgivningarna.

Hundar blir i regel duktiga på beteenden som de repeterar ofta.

En enkel regel att ha i bakhuvudet är att hundar i regel blir duktiga på beteenden som de repeterar ofta. Har du en hund med viltintresse som ofta ges tillfälle att rymma iväg på jakt, så tar du stora kliv från målet att ha hunden lös under en promenad. En stor del i lyckad "lösträning" handlar om att ha koll på vad hunden vill, för att utifrån denna vetskap förutse och förhindra situationer där hunden tjänar på oönskade beteenden.

Väljer du istället miljö med omsorg, där hunden har stor chans att lyckas, så kan du istället bygga vanan att ni två brukar hitta på riktigt roliga saker tillsammans under pro-

menaderna. Ju fler sådana upplevelser ni får, ju större chans att hunden spontant ser till att ha dig i blickfånget och blir lyhörd för när du kallar. Utöver den viktiga belöningen vid inkallning, så kan du bibehålla hundens nyfikenhet för vad du gör genom att exempelvis

- visa din hund spännande saker du hittar – kanske en stor pinne eller ett spännande hål att gräva i.
- smita bakom en gran när hunden fastnar i en doftfläck så att den får leta upp dig, eller byt riktning väldigt plötsligt och utan att kalla på hunden så att den får lite mer ansvar i att ha koll på vart du tar vägen.
- starta plötsligt en riktigt rolig lek precis som två hundar kan göra när de är ute på promenad tillsammans.
- skapa små stationer under promenaden där ni alltid stannar till och gör något roligt tillsammans. Det kan vara träning av ett specifikt trick, balans på en stock eller ett litet godissök.

Tänk på att träna många inkallningar utan störning. Prova dig fram vilka signaler din hund lyssnar bäst på. Vis-selpipa kan vara väl värd att testa om du upplever att din hund är svår att nå i vissa lägen – det finns en anledning att man använder dessa i jakt och vallning för att tränga genom den bubbla som just då omger hundens smala fokus för arbetsuppgiften!

LÄS LÖS HUND!

Ju mer du lär känna din hund, desto skickligare kommer du bli på att läsa mindre signaler som tyder på att den har hört, sett eller fått vittring på något spännande. Ju tidigare du söker kontakt med hunden i detta skede, ju större chans att du lyckas. När en störning blir alltför konkret – till exempel ett rådjur som springer i synfältet eller en mötande hund som kommer väldigt nära – så kan det vara svårt att få kontakt med hunden oavsett om du lockar med belöning eller hotar med bestraffning.

Med uppmärksamhet på hundens mindre signaler, så kan du utöva den roliga och användbara metoden skvallerträning som missionerats under ett tiotal år tillbaka av bland andra Eva Bodfält och som gör att du och din hund kan nyttja hundens förmåga att scanna omgivningen för samarbete, istället för att det ska leda till konflikt.

I korthet går metoden ut på att du betingar olika stimuli i miljön, såsom exempelvis vilt, mötande hundar eller bilar, till en specifik belöning hos dig. Istället för att kalla på hunden när en störning dyker upp, så ser du till att bara tokbelöna hundens minsta förnimmelse av störningen. Det kan vara att den stannar till, vädrar med nosen eller får något i blickfånget. Om du lyckas hitta en belöning som din hund verkligen vill ha och går in för att kampanjbetinga vissa störningar under en längre tid, så kan du så småningom få en hund som "skvallrar" på det den möter, genom att den söker upp dig med blicken:

"Titta där matte, där kommer en hund. Då ska jag få mjukost!"

Om du känner att du inte hinner föregå hundens mer

oönskade upptåg, så kan långlina fungera som en utmärkt hjälp för att förhindra att hunden får träna på beteenden du vill se mindre av. Linan ska alltså inte användas i något bestraffande syfte, utan bara för att lugn och metodiskt hindra hunden från det den inte får göra. Samtidigt får du då chans att istället belöna att den uppehåller sig nära dig.

VAR OCH NÄR SKA DIN HUND GÅ LÖS?

Ibland ställs frågan "kan din hund gå lös" som om frågan endast skulle kunna besvaras med ja eller nej, alltid eller aldrig. Finns det specifika situationer som gör att er vanliga inkallning inte fungerar, så är det dumt att utsätta både dig själv och hunden för dessa. Ett exempel kan vara ett hus ni passerar på promenaden där det ofta är katter i trädgården. För att slippa alla konflikter – och scenarion – som kan följa kring detta, så kan ett par minuter i koppel just på den specifika sträckan göra att resten av promenaden får vara harmonisk och berikande.

Dessutom har du ju ditt strikta hundägaransvar som gör att du också har husägaren och katterna att ta hänsyn till i sammanhanget. Kanske ser du svårigheten som en riktigt bra möjlighet för träning av inkallning med störning, men det är förstås inte okej om denna träning sker på bekostnad av att hunden far in i trädgården var tredje gång ni passerar.

Ibland skojar hundägare lite oskyldigt om att hunden varit ute en tur och jagat kaniner, men hundar på jakt utan medföljande skytt är förstås inte okej. Skadorna liksom stressen hos djuren som utsätts kan göra att de går en långsam och plågsam död tillmötes. Dessutom kan hunden hamna i en hage med tamboskap, vilket utöver stress och lidande också kan skapa stora ekonomiska förluster.

En annan viktig hänsyn gäller personer med hundrädsla, såväl som andra hundägare. Se till att du och din hund inte begränsar andra som också vill ut och njuta av naturen. Ett enkelt sätt är att av ren omtanke koppla hunden eller åtminstone ta in den till sidan en stund innan ni möts, även om du själv är helt säker på att den aldrig skulle gå fram. Det lilla besvär – och den eventuella prestigeförlust – som detta orsakar dig är en droppe i havet i jämförelse med den ångest som kan växa fram hos den ni möter.

LÖS – OCH LEDIG – OCH LYDIG!

Ett eftersträvt mål om man ska se till både hundägarens och hundens bästa är förstås att hunden både kan vara ledig så att den får göra hundiga saker och lydig i den mån så att den snabbt kan komma på inkallningssignal och kanske även gå lös en stund vid sidan om situationen så kräver. Likaså kan flexibilitet och prestigelöshet hos hundägaren vara till hjälp för att koppla den vanligtvis frigående hunden av hänsyn till någon i omgivningen eller i specifika situationer som lätt skapar onödiga konflikter. ■

VAD SÄGER LAGEN?

Under tiden 1 mars –20 augusti ska hundar hållas under sådan tillsyn att de hindras från att löpa lösa i marker där det finns vilt.

Ta hänsyn till de du möter genom att ta in hunden till sidan en stund.